UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio LIIII. De qualitate Christi resurgentis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72797

Visual Library

rale ad patres ueteris teſtamenti: ueritati autem regulæ generalis non aduerſatur paucorum exceptio ex ſpeciali gratia. Poteſt & tertio dici, quod illi qui perfecte ſurrexerũt cum Chriſto, non ſunt ſine nobis conſumati: quia noſtro tempore ſunt conſumati. ſ. tempore reuelatæ gratię, & inchoatę gloriæ.

tot pręceſſerunt. Quòd ſi reſpondetur, hoc eſſe dictum per anticipationem, ut monumenta illo terræ motu aperta intelligantur, cum Chriſtus in cruce penderet, reſurrexiſſe autem iuſtorum corpora non tunc, ſed cum ille prior reſurrexiſſet: ſed adhuc reſtat qđ moueat, quomodo Petrus non de Dauid, ſed de Chriſto aſſeruit fuiſſe prædictum, carnem ei' non uidiſſe corruptionem, per hoc quod apud eos erat monumentum Dauid, & ſic illos non conuincebat, ſi corpus Dauid ibi iam non erat: quia etſi ante in recenti ſua morte reſurrexiſſet, nec caro eius uidiſſet corruptionem, poſſet illud monumentum manere: durum autem uidetur, ut Dauid non fuerit in illa reſurrectione iuſtorum, ſi eis iam æterna donata eſt, cuius Chriſtus ex ſemine commendatur. Periclitabitur etiam illud quod ad Heb. de iuſtis antiquis dicitur, Ne ſine nobis perficerentur, ſi iam in illa reſurrectionis incorruptione conſtituti ſunt, quo nobis perficiendis in fine promittitur. ſic ergo Auguſt. * ſentire uidetur, quod reſurrexerint iterum morituri. Ad quod etiam uidetur pertinere, quod Hieron. † dicit ſuper Matth. Quòd ſicut Lazarus reſurrexit, ſic & multa corpora ſanctorum reſurrexerunt, ut Dominum oſtenderent reſurgentẽ: quamuis hoc in ſermone de aſſumptione ſub dubio relinquat, rationes tamen Aug. multo efficaciores uidentur.

In pręd. uer bis ex epiſt. 99. ... eodem loco circa ... pręalle ... [illegible]

AD TERTIVM dicendum, quod ſicut ea, quæ pręceſſerunt Chriſti aduentum, fuerunt præparatoria ad Chriſtum, ita gratia eſt diſpoſitio ad gloriam: & ideo ea, quæ ſunt gloriæ, ſiue quantum ad animam ſicut perfecta Dei fruitio, ſiue quantum ad corpus, ſicut reſurrectio glorioſa, prius tempore debuerũt eſſe in Chriſto, ſicut in auctore glorię: gratiam uerò conueniebat prius eſſe in his, quæ ordinabantur ad Chriſtum.

¶ *Super quæſt. quinquageſimatertiæ articulum quartum.*

TItulus, de cauſa effectiua quærit.

¶ In corpore ponitur una diſtinctio bimembris cum duabus concluſionibus ſecundum membra. Diſtinctio eſt. Tam anima quam caro Chriſti mortui poteſt conſiderari dupliciter, uel ratione ſuæ naturæ, uel ratione deitatis coniunctæ. Prima concluſio eſt. Tam anima quam caro Chriſti ratione deitatis cauſauit ipſam reſurrectionem, & probatur ex auctoritate Apoſtoli. Secunda concluſio eſt: Nec anima, nec caro Chriſti uirtute ſuæ naturæ cauſauit reſurrectionẽ, ſed ſic oportuit Chriſtum reſuſcitari a Deo. Et ideo vtrunque inuenitur in ſacra ſcriptura, ſcilicet & quòd Chriſtus reſurrexit ex virtute, & quòd Chriſtus ſuſcitatus eſt a Deo, & petit & meruit reſurrectionem, &c. Omnia clara ſunt in litera.

p. ſ. ... & Io. ... & add. ... [illegible]

Trac. 104. in Io. nõ remote a ſi. to. 9.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum Chriſtus fuerit cauſa ſuæ reſurrectionis.

AD QVARTVN ſic proceditur. Videtur, ꝙ Chriſtus non fuerit cauſa ſuæ reſurrectionis. Quicumque. n. ſuſcitatur ab alio, non eſt ſuę reſurrectionis cã: ſed Chriſtus ſuſcitatus eſt ab alio, ſecundum illud Actu. 2. Quẽ De' ſuſcitauit ſolutis doloribus inferni. & Rom. 8. Qui ſuſcitauit Ieſum Chriſtum a mortuis, uiuificabit & mortalia corpora noſtra &c. ergo Chriſtus non eſt cauſa ſuæ reſurrectionis.

¶ 2 Præt. Nullus dr̃ mereri, uel ab alio peti aliquid, cuius ipſe eſt cauſa: ſed Chriſtus ſua paſſione meruit reſurrectionem, ſicut Aug. * dicit ſuper Ioan. quod humilitas paſſionis meritum eſt gloriæ reſurrectiõis: ipſe ẽt petiit a patre ſe reſuſcitari, ſecundum illud Pſ. 40. Tu aũt Domine miſerere mei, & reſuſcita me: ergo nõ fuit cauſa ſuæ reſurrectionis.

¶ 3 Præt. Sicut Damaſc. * probat in 4. li. reſurrectio non eſt animæ, ſed corporis, quod per mortem cadit. Corpus autem non poteſt ſibi animam vnire, quæ eſt eo nobilior. ergo id, quod reſnrrexit in Chriſto, non potuit eſſe cauſa ſuæ reſurrectionis.

Lib. 4. Orth. fid. cap. vlt.

SED CONTRA eſt, quòd Dominus dicit Ioannis decimo. Nemo tollit animam meam a me, ſed ego pono eam, & iterum ſumo eam: ſed nihil eſt aliud reſurgere, quàm iterato animam ſumere. ergo videtur quòd Chriſtus propria virtute reſurrexerit.

RESPON. Dicendum, quòd, ſicut ſupra dictum eſt, * per mortem non fuit ſeparata diuinitas, nec ab anima Chriſti, nec ab eius carne. poteſt igitur tam anima Chriſti mortui, quàm eius caro conſiderari dupliciter, vno modo, ratione diuinitatis: alio modo, ratione ipſius naturæ creatæ. Secundum igitur vnitæ diuinitatis virtutem, & corpus reſumpſit animam, quam depoſuerat, & anima corpus reſumpſit, quod dimiſerat, & ſic Chriſtus propria virtute reſurrexit. Et hoc eſt, quod de Chriſto dicitur ſecundæ ad Corint. vltimo, quòd & ſi crucifixus eſt ex infirmitate noſtra, ſed viuit ex virtute Dei: ſi autem conſideremus corpus & animam Chriſti mortui, ſecundum virtutem naturę creatæ, ſic non potuerunt ſibi inuicem reuniri, ſed oportuit Chriſtum reſuſcitari a Deo.

q. 50. art. 2. & 3.

AD PRIMVM ergo dicendum, quòd eadem eſt diuina virtus & operatio Patris & Filij. Vnde hęc duo ſe ſe conſequuntur, quòd Chriſtus ſit ſuſcitatus diuina virtute Patris, & ſuijpſius.

AD SECVNDVM dicendum, quòd Chriſtus orando petijt & meruit ſuam reſurrectionem in quantum homo: non autem in quantum Deus.

AD TERTIVM dicendum, quòd corpus ſecundum naturam creatam non eſt potentius anima Chriſti, eſt tamen ea potentius, ſecundum virtutem diuinam: quæ etiam rurſus ſecundum diuinitatem vnitam eſt potentior corpore, ſecundum naturam creatam: & ideo ſecundum virtutem diuinam corpus, & anima mutuo ſe reſumpſerunt: non autem ſecundum virtutem naturæ creatæ.

QVAESTIO LIIII.

De qualitate Chriſti reſurgentis, in quatuor articulos diuiſa.

DEINDE conſiderandũ eſt, de qualitate Chriſti reſurgentis.

ET CIRCA hoc quæruntur quatuor.

¶ Primò, Vtrũ poſt reſurrectionem Chriſtus habuerit verum corpus.

¶ Secundò, Vtrum reſurrexerit cum corporis integritate.

¶ Tertiò, Vtrum corpus eius fuerit glorioſum.

¶ Quartò, De cicatricibus in corpore eius apparentibus.

¶ *Super quæſt. quinquageſimæquartæ Articulum primum.*

IN titulo, verum ſumitur, vt diſtinguitur contra apparens, ita quòd apparentia excluditur nõ ſolum a corpore, ſed a natura tali, ſcilicet humana. Idemque eſt quærere, an habuerit verum corpus, & an habuerit in veritate corp' humanum.

¶ In corpore eſt vna cõcluſio: Corp' Chriſti poſt reſurrectionẽ fuit uerũ corpus eiuſdẽ naturæ, cuius fuerat prius. Probat̃ dupliciter. Primò, illud

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

lud reſurgere dicitur quod cecidit. ergo oportuit, ut idem corpus Chriſti eidem animæ uniretur in reſurrectione. ergo corpus Chriſti poſt reſurrectionem fuit uerum eiuſdem naturæ corpus. Antecedens ex Dam auctoritate. Prima conſequentia probatur ex rõne reſurrectionis. Secunda aũt ex hoc, quòd ueritas naturæ corporis eſt ex forma. Secundo probat concluſio ex oppoſito. ſi corpus Chriſti fuiſſet phãtaſticum, non fuiſſet uera, ſed apparẽs illi⁹ reſurrectio. Reliqua in rñſionibus argumentorum tacta inferius in propriis locis tractãda ſunt.

Inf ar. 3.co. & op. 60. c.

Articvlvs primvs.

Vtrum Christus poſt reſurrectionem habuerit uerum corpus:

F AD primvm ſic proceditur. Videtur, ꝙ Chriſtus poſt reſurrectionem non habuerit uerũ corpus. Verum enim corpus nõ poteſt ſimul eſſe cum alio corpore in eodem loco: ſed corp⁹ Chriſti poſt reſurrectionem fuit ſimul cum alio corpore in eodem loco: intrauit.n. ad diſcipulos ſuos ianuis clauſis, ut dicitur Io. 20. ergo uidetur, quòd Chriſtus poſt reſurrectionem non habuerit uerum corpus.

G ¶2 Præt. Verum corpus non euaneſcit ab aſpectu intuentium, niſi forte corrumpatur: ſed corpus Chriſti euanuit ab oculis diſcipulorum eum intuentium, ut dicitur Luc. ultimo. ergo uidetur quòd Chriſtus poſt reſurrectionem non habuerit uerum corpus.

¶3 Pręt. Cuiuslibet ueri corporis eſt determinata figura; ſed corpus Chriſti apparuit diſcipulis in alia effigie, ut patet Mar. ult. ergo uidetur, quod Chriſt⁹ poſt reſurrectionem non habuerit uerum corpus humanum.

H Sed contra eſt, quod dicitur Luc. ult. qđ Chriſto diſcipulis apparente, conturbati & conterriti exiſtimabant ſe ſpiritum uidere, ac ſi non haberet uerum corpus, ſed phantaſticum. Ad quod remouendum ipſe poſtea ſubdit, palpate & uidete, quia ſpiritus carnem & oſſa non habet, ſicut me uidetis hẽre. non ergo habuit corpus phantaſticum, ſed uerum.

Li. 4. c. 28. & eſt ul. li. non multũ a pri.

Respon. Dicendum, quòd ſicut Damaſc.* dicit in 4. lib. illud reſurgere dicitur, quod cecidit: corpus autem Chriſti per mortem cecidit, inquãtum. ſ. fuit ab eo anima ſeparata, quæ erat eius formalis ꝑfectio. I Vnde oportuit ad hoc, quod eſſet uera Chriſti reſurrectio, ut idem corpus Chriſti iterato eidem animæ uniretur: & quia ueritas naturę corporis eſt forma, conſequens eſt quòd corpus Chriſti poſt reſurrectionem & uerum corpus fuerit, & eiuſdem naturæ, cuius fuerat prius, ſi autem eius corpus fuiſſet phantaſticum, non fuiſſet uera reſurrectio, ſed apparens.

Ad primvm ergo dicendum, quòd corpus Chriſti poſt reſurrectionem, non ex miraculo, ſed ex conditione gloriæ, ſicut quidam dicunt, clauſis ianuis ad diſcipulos introiuit, ſimul cum alio corpore in eodem loco exiſtens. ſed utrum hoc habere poſſit corpus glorioſum ex aliqua proprietate ſibi indita, ut ſimul cum alio corpore in eodem loco exiſtat,* inferius diſcutietur, ubi agetur de reſur K rectione communi, nunc autem quantum ad propoſitum ſufficit, dicendum eſt, quod non ex natura corporis, ſed potius ex uirtute diuinitatis unitæ, illud corpus ad diſcipulos, licet uerũ eſſet, ianuis clauſis introiuit. unde Aug.† dicit in quodam ſermone paſchali, quod quidam ſic diſputant, Si corpus erat, ſi hoc ſurrexit de ſepulchro quod pependit in ligno quomodo ꝑ oſtia clauſa intrare potuit? Et reſpõdet, Si comprehendis modum, non eſt miraculum, ubi deficit ratio, ibi eſt fidei ædificatio. Et ſuper Ioann.* dicit, Moli corporis, ubi diuinitas erat, oſtia clauſa non obſtiterunt: ille quippe non eis apertis intrare potuit, quo naſcente uirginitas matris inuiolata permanſit. Et idem dicit Greg. † in quadam Hom. de octaua paſchæ.

Non cõpleuit morte ꝑ ncatus.

In ſer. 3. in dñica in oct. paſchę, & eſt ſer. 149. in ordine, to. 10.

Tract. 121. in Io. a me. to. 6.

Hom. … euang. … prin…

Ad secvndvm Dicendum, quòd ſicut dictum eſt, Chriſtus reſur exit ad immortalem gloriæ uitã. Hæc eſt autem diſpoſitio corporis glorioſi, ut ſit ſpirituale, ideſt, ſubiectum ſpiritui, ut Apoſt. dicit 1. ad Cor. 15. Ad hoc autem quòd ſit omnino corpus ſubiectum ſpiritui, requiritur quod omnis actio corporis, ſubdatur ſpiritus uoluntati. quod autem aliquid uideatur, fit per actionem uiſibilis in uiſum, ut patet ꝑ philo.* in 2. de anima. Et ideo quicumque habet corpus glorificatum, in poteſtate ſua habet, uideri quando uult, & quando non uult, non uideri: G hoc tamen habuit Chriſtus non ſolum ex conditione corporis glorioſi, ſed etiam ex uirtute diuinitatis, ꝑ quam fieri poteſt, ut etiam corpora non glorioſa miraculoſe non uideantur, ſicut præſtitum fuit beato Bartholomæo miraculoſe, ut ſi uellet uideretur: non autem videretur ſi non uellet. dr̃ ergo, quòd Chriſtus ab oculis diſcipulorum euanuit, non quia corrumperet̃, aut reſolueret̃ in aliqua inuiſibilia: ſed quia ſua uoluntate deſiit ab eis uideri: uel eo præſente, vel ẽt eo abſcedente uelociter ꝑ dotem agilitatis.

Li. 2. tex. … & 75. & … to. 2.

Art. p…

Ad iii. Dicendum, quòd ſicut Seuerianus dicit in ſermone paſchali, Nemo putet Chriſtum ſua reſurrectione ſui uultus effigiem cõmutaſſe. Quod eſt intelligendum quantum ad lineamenta mẽbrorum, quia nihil inordinatum, & deforme fuerat in H corpore Chriſti ꝑ Spiritum ſanctum concepto, ꝙ in reſurrectione corrigẽdum eſſet: accepit tamẽ in reſurrectione gloriam claritatis. Vnde idem ibidẽ ſubdit, Sed mutatur effigies, dũ efficitur ex mortali immortalis, ut hoc ſit acquiſiuiſſe uultus gloriam, nõ uultus ſubſtantiam perdidiſſe, nec tamen illis diſcipulis in ſpecie glorioſa apparuit: ſed ſicut in poteſtate eius erat, ut corpus ſuum uideretur, uel non uideretur, ita in poteſtate eius erat, ut ex eius aſpectu formaretur in oculis intuẽtium, uel forma glorioſa uel non glorioſa, aut etiam commiſta, uel qualitercumque ſe hẽns: modica tamẽ differentia, ſufficit ad hoc I quod aliquis uideatur in aliena effigie apparere.

Articvlvs ii.

Vtrum Chriſti corpus reſurrexerit integrum.

AD secvndvm ſic procedit̃. Vr̃, quòd corpus Chriſti nõ reſurrexerit integrum. Sũt enim de integritate humani corporis caro & ſanguis, quæ Chriſtus nõ vr̃ habuiſſe. dr̃ enim 1. ad Cor. 15. Caro & ſanguis regnum Dei nõ K poſſidebunt: Chriſtus autem reſurrexit in gloria regni Dei. videt̃ ergo quod non habuerit carnem & ſanguinem.

¶2 Præt. Sanguis eſt unus de quatuor humoribus. ſi ergo Chriſtus habuit ſanguinem, pari rõne habuit alios humores, ex quib. cauſatur corruptio in corporib. animalium. ſic ergo ſequeret̃, ꝙ corpus Chriſti fuerit corruptibile, ꝙ eſt inconueniens. nõ igitur Chri-

¶ *Super quaſt. quinquageſimaquarta Articulum ſecundum.*

Titul⁹ ut ſonat. ¶ In corpore una cõcluſio. Corpus Chriſti reſurrexit integrum ſcilicet cum carnibus & oſſibus &c.

Probatur dupliciter.

Primo oſtenſiue: Corpus Chriſti in reſurrectione fuit eiuſdem naturæ, & alterius gloriæ. ergo totum habuit quicquid er tin et ad naturam corporis humani. ergo oĩa iſta fuerunt in corpore Cr̃i. Secũda conſequentia probatur, quia hæc oĩa ꝑtinẽt ad naturã humani corporis. Deinde ꝓbatur, quòd hæc omnia integraliter fuerunt in Chriſto: quia

Locis ſup… ar. 1. indu…

A quia aliter non fuiſſet reſurrectio perfecta, ſi non fuiſſet integratum, quicquid per mortem ceciderat. Et confirmatur auctoritate Domini: Capillus de capite ueſtro non peribit &c. Secundo, probatur concluſio ab oppoſito: quia dicere corpus Chriſti caruiſſe partibus naturalibus humano corpori, pertinet ad errorem Euthycii, duo dicentis. Primum eſt, corpus noſtrum in reſurrectione erit impalpabile, uentis aereque ſubtilius. Alterum eſt, Chriſtus poſt confirmata corda diſcipulorum palpantium omne, quod erat in eo palpabile, in ſubtilitatem aliquam redegit. Contra quod ſecundum dictam rationē Gregorii Auctor affert primo, & ipſius Euthycii reuocationem deinde, & demum arguit ex errore Valentini. Clara ſunt in litera omnia intelligentibus, quòd omnis mutatio, ſpecies quædam mortis eſt. (Art. præced.)

¶ In reſponſionibus argumentorum: & in corpore duæ magnæ quæſtiones reſtant. Prima eſt, quæ indeciſa uidetur propter uarias opiniones, an totus ſanguis Chriſti in paſſione effuſus reſurrexerit cum eo. Secunda eſt, an Chriſto reſurgente oportuerit ſanguinem ſecum reaſſumere.

¶ Primæ quæſtionis Auctor tenet partem affirmatiuam in litera in reſponſione ad tertium, quò ad ſanguinem in paſſione effuſum, ea rōne, quia erat de ueritate humanæ naturæ, & in corpore articuli adiungitur, quòd ſi non fuiſſet integratum quicquid per mortem ceciderat, non fuiſſet reſurrectio perfecta.

¶ Secundæ autem quæſtionis non ſolus Auctor, ſed communis & theologorum & eccleſiæ ſententia partem tenet affirmatiuam. Sed ut ab hac ordiar, occurrit mihi magnum de ea dubium, & argumentum ducens ad partem negatiuam. Ad cuius intellectum, recolere oportet ex doctrina Pauli Apoſtoli primæ ad Corint. 15. quòd corpus noſtrum hic eſt animale, reſurget autem ſpirituale, & ſecundum Auguſt. tandiu corpus eſt animale, quamdiu indiget alimento. & per oppoſitum tunc eſt ſpirituale, cum non indiget amplius alimento. Ex qua doctrina habetur, quòd corpus Chriſti ſurrexit non animale, ſed ſpirituale, hoc eſt non indigens alimento. Sub hac autem theologica traditione ſubſumitur ex philoſophia, quòd ſanguis in corpore humano nihil aliud eſt, quàm alimentum humani corporis, ut expreſſe Ariſtoteles in ſecundo de partib. animal. capit. tertio dicit, ponens ſanguinem eſſe ultimum alimentum in corpore animalium, & alimenti gratia datum animalibus a natura. ergo corpus Chriſti reſurgens non indiguit ſanguine: eiuſdem enim rationis eſt indigere alimento interiori, uel exteriori. Vnde idem eſt dicere corpus Chriſti poſt reſurrectionem indigere ſanguine, & indigere alimento, quod eſt eſſe animale & non ſpirituale. Et cum alimentum quantumcumque ultimum non ſit actu pars animalis, ſed potentia totum, ſequitur quòd ſanguis non ſit pars animalis, & conſequenter nec hominis, & quod ſanguis non eſt de integritate humanæ naturæ: quoniam integrum eſt, cui nulla partium deeſt. Et quia uerum non addit rem aliquam ſupra ens (eandem enim rem ſignificat aurum, quam ſignificat aurum uerum, & ſic de aliis) ideo ſequitur quòd nullus ſanguis eſt de ueritate humanę naturæ, quia non eſt de integritate eius. Nec obſtat quod exangues effecti morimur aut mortui ſumus: atteſtatur. n. hoc ad dictam philoſophiam, quòd ſanguis eſt de neceſſitate requiſitus ad uitam animalium habentium ſanguinem, quoniam ut in 2. de anim. di-

ſtus habuit carnem & ſanguinem.

¶ 3 Præt. Corpus Chriſti quod reſurrexit, in cælum aſcēdit: ſed aliquid de ſanguine eius in qbuſdā eccleſiis reſeruatur pro reliquiis. non ergo reſurrexit corpus Chriſti cum integritate omnium ſuarum partium.

Sed contra eſt, quod Dominus dicit Lucę ultim. poſt B reſurrectionem diſcipulis loquens, ſpiritus carnem, & oſſa non habent, ſicut me uidetis habere.

Respon. Dicendum, quòd, ſicut ſupra dictum eſt, * corpus Chriſti in reſurrectione fuit eiuſdem naturæ, ſed alterius gloriæ. Vñ, quicquid ad naturam corporis humani pertinet, totum fuit in corpore Chriſti reſurgentis. Manifeſtum eſt autem, quòd ad naturam corporis humani pertinēt C carnes, & oſſa & ſanguis, & alia huiuſmodi. Et ideo, omnia iſta in corpore Chriſti reſurgentis fuerunt, & etiam integraliter abſque omni diminutione, alioquin non fuiſſet perfecta reſurrectio, ſi non fuiſſet reintegratum quicquid p mortem ceciderat. vnde & Dominus fidelibus ſuis promittit dicens Matth. decimo. Veſtri

citur, tandiu uiuunt, quamdiu aluntur. Iungendo ergo philoſophiam theologiæ dicendum uidetur, quòd ſanguis pertinet ad neceſſitatem humani corporis ſecundum uitam animalem, quia eſt ultimum alimentum, & non pertinet ad neceſſitatem humani corporis ſpiritualis, quale fuit corpus Chriſti in reſurrectione. Et ſecundum hoc cum dicitur, Totum quod per mortem cecidit reſurrexit, ſi perfecta eſt reſurrectio, intelligendum eſt de toto, quod eſt de neceſſitate corporis humani in ſtatu ſeu uita ſpirituali, & non de toto neceſſario ad corpus humanum, in ſtatu ſeu uita animali. In oppoſitum autem eſt cōmunis eccleſiæ ſenſus, & in ſacramento altaris uinum conuerſum in Chriſti ſanguinem, quem fatemur in Chriſti corpore eſſe.

¶ Ad hanc quæſtionem dicitur, quòd ſāguis licet ſit pars ī potētia reſpectu carnis, & membrorum, eſt tamen cum hoc etiam pars in actu reſpectu totius animalis, ita quod eſt & materia tranſiens partium poſteriorum, & materia permanens reſpectu totius, ſicut elementa in mundo ſunt partes in potentia & materia tranſiens reſpectu miſtorum, & ſunt partes in actu & materia permanens reſpectu uniuerſi. Probaturque hoc ex eo, quod triplex compoſitio in animali inuenitur, ut habetur in ſecundo de partibus animalium. Prima eſt, compoſitio ex elementis ſeu eorum uirtutibus. ſecunda eſt ex partibus ſimilaribus, puta carne, D oſſe, neruo. tertia eſt ex partib. heterogeneis, ut manu, capite &c. Ad primam autem compoſitionem ſpectat compoſitio animalis ex humoribus, quorum unus eſt ſanguis. & propterea quemadmodum componentia tam in ſecunda quam in tertia compoſitione ſunt partes in actu animalis, ita componentia in prima compoſitione, affirmanda ſunt, quod ſunt partes in actu animalis. Et ideo, licet in reſurrectione nō ſit opus ſanguine, ut eſt pars in potentia, eſt tamen opus illo, ut eſt pars in actu, alioquin non reſurgeret homo integer: deficeret enim ſibi aliqua partium eius in actu.

(Ho. 26. ī euā ge. nō remo te a princ.)

¶ De prima autem quęſtione, nec concluſionis nec mediorum uideo certitudinem: nam ratio theologica ducit ad partem affirmatiuam, ut in litera habes, & in quolib. quinto quæſt. tertia ar. 1. Ratio autem naturalis ad partem potius ducere uidetur negatiuam. quoniam nihil prohibet, in Chriſto fuiſſe paſſionis tēpore ſanguinem nutrimentalem, qui non eſt in reſurrectione aſſumptus; quoniam non eſt maior ratio, quare tunc non fuerit in Chri E ſto ſanguis nutrimentalis, & alias fuerit, & rurſus, quare in ipſo tunc non, & in aliis hominibus eiuſdem ætatis ſic, & rurſus, quare tunc patiendo non, & ſi non fuiſſet tunc paſſus, fateremur in eo ſanguinem nutrimentalem. Si autem in Chriſto tunc fuit nutrimentalis ſanguis, conſtat quod tunc effuſus fuit, cum natura meliorem quantum potuerit, in finem reſeruauerit. Non cogere autem argumenta hæc, ſanguineus ſudor Chriſti in cruciatu pro paſſionis effuſus, cum ante paſſionem poſt cœnam oraret, ſignificat, nam ſudor ille ſanguineus, cum non ex ægritudinali diſpoſitione proceſſerit, ut Ariſtotele. in tertio de hiſtoriis animalium prouenire ponit ex mala diſpoſitione ſanguinis, & in tertio de partibus animalium contigiſſe narrat, quibuſdam propter laxum fluxumque corpus, tum, quia Chriſtum non decuit ægritudo aliqua, tum, quia operationes ipſius Chriſti ſtatim ſubſecutæ atteſtantur ſanitati, & non ægritudini, nam

autem & capilli capitis omnes numerati ſunt, & Luc. uigeſimoprimo dicitur, Capillus de capite ueſtro non peribit. Dicere autem quod corpus Chriſti carnem & oſſa non habuerit, & alias huiuſmodi partes humano corpori naturales, pertinet ad errorem Euthycii, Conſtantinopolitanæ urbis epiſcopi, qui dicebat, quòd B corpus noſtrum in illa reſurrectionis gloria erit impalpabile & uentis aereque ſubtilius, & quòd Dominus poſt confirmata corda diſcipulorum palpantium, omne illud, quod in eo palpari potuit, in ſubtilitatem aliquam redegit, quod ibidem improbat Grego * quia corpus Chriſti poſt reſurrectionem, immutatum nō fuit, ſecundum illud Roman. ſexto, Chriſtus reſurgens ex mortuis, iam non moritur. unde & il- C le, quæ dixerat, in morte retractauit. Si enim inconueniens eſt, ut Chriſtus alterius naturæ corpus in ſua conceptione acciperet, puta cœleſte, ſicut Valentinus aſſeruit, multo magis inconueniens eſt, quod in reſurrectione alterius naturæ corpus reſumpſerit, quia corpus in reſurrectione reſumpſit ad uitam immortalem, quod in conceptione

ſta-

ſtatim ſurgens ab oratione, ut Lucas ait, uenit ad diſcipulos ut prius, & allocutus eos de uigilia, &c. monſtrauit ſe
Il.14. mor.c. 31. non procul a fi. non mutatum a tanto decurſu ſudoris ſanguinei, ut immutari debuiſſet, ſi ægritudinis ſudor
Aug. epiſ.14. tom.2. fuiſſet. Ille, inquam, ſudor ſanguinens
D. 349. fuit humor ſanguineus adhuc crudus, hoc eſt, non reda-
Luc.ult. ctus adhuc perfecte in ſanguinem, qui pars eſt hominis, & huiuſmodi crudus humor uocatur ſanguis nutrimentalis. Et quoniá, ut euangeliſta teſtatur, tanta fuit eius quantitas, ut decurreret in terram, uidetur quod totus ſanguis nutrimentalis,
epiſ. 146. nō multum longe a pri.t.2. qui inueniédus fuiſſet in Chriſto tempore paſſionis præeffuſus fuerit in ꝓpaſſionis ſudore. Dico autem, qui inueniendus fuiſſet tempore paſſionis, & non qui inuentus eſt tunc, ſcilicet tempore orationis: quoniam non oportet fateri totum nutrimentalem ſanguinem per ſudorem emiſſum: quoniam aliquid illius remanens potuit, nocte & mane decoq perfectè, ita ut nihil nutrimentalis ſanguinis inueniretur in Chriſto tépore paſſionis, cum effuſus ſanguis eſt: ſed quia hæc magis diuinare quam affirmare poſſumus, ideo nullus pertinax in propria opinione inueniatur, nullus dubia ꝓ certis affirmet: ſed pie dubitando, deuotionem ſuam ꝓſequatur. Certum tamen & abſque hęſitatione qualibet conſtat, Chriſti ſanguinem nutrimentalem, qui dicitur in terra inueniri, etiá ſi in paſſione effuſus ſit, non eſſe unitum uerbo Dei perſonaliter: quoniam numquam fuit actu pars ſanguinis, qui eſt de ueritate humanæ naturæ.

inf.q.55. a.6. ad 4. & quo. 5.q.3.ar.1. & opu.3.c.245. *¶ Super quæſtio. quinquageſimaquarta articulum tertiū.*

Titulus clarus. ¶ In corpore

aſſumpſerat ad uitam mortalē.

Ad primvm ergo dicendum, ꝙ caro & ſanguis ibi non accipitur pro natura carnis & ſanguinis, ſed uel pro culpa carnis, & ſanguinis, ſicut Grego.* dicit in 14. Mora. uel pro corruptione carnis & ſanguinis: quia, ut Aug. dicit ad Conſentium,† de reſurrene carnis, non ibi erat corruptio & mortalitas carnis & ſanguinis. Caro igitur d ſecundum ſubſtantiam poſſidet regnum Dei, ſecūdum quod dictum eſt, * ſpiritus carnem & oſſa non habet, ſicut me uidetis habere. Caro autem cum ſecundum corruptionem intelligitur, non poſſidebit, unde continuo additum eſt in uerbis apoſtoli, Neque corruptio in corruptelam.

Ad secvndvm dicēdum, quod ſicut Aug. dicit in eodem lib.* fortaſſis accepta occaſione ſanguinis, urgebit nos moleſtior perſcrutator, & dicet, Si ſanguis in corpore Chriſti reſurgentis fuit, cur non & pituita, ideſt, phlegma, cur non & fel flauum, ideſt choleri, & fel nigrum, ideſt, melācholia? quibus quatuor humoribus naturam carnis temperari, etiam medicinę diſciplina teſtat̄: ſed quodlibet quiſquis addat, corruptionem addere caueat, nē ſuæ fidei ſanitatem caſtitatemq; corrumpat. Valet enim diuina potentia de iſta uiſibili atque tractabili natura corporum, quibuſdam manentib. auferre, quas uoluerit qualitates, ut abſit labes .ſ. corruptionis, adſit effigies, adſit motio, abſit fatigatio, adſit ueſcēdi ptās, abſit eſuriendi neceſſitas.

Ad tertivm dicendum, quòd totus ſanguis, qui de corpore Chr̄i fluxit, cum ad ueritatem humanæ naturæ pertineat, in corpore Chriſti reſurrexit, & eadem rō eſt de omnibus particulis ad ueritatem, & integritatē humanæ naturæ pertinentibus: ſanguis autem ille, qui in quibuſdam eccleſiis pro reliquiis conſeruatur, nō fluxit de latere Chriſti, ſed miraculoſe dicitur effluxiſſe de quadam imagine Chriſti percuſſa.

Articvlvs III.

Vtrum Chriſti corpus reſurrexerit glorioſum.

Ad tertivm ſic procedit̄. Videtur, ꝙ corpus Chriſti non reſurrexerit glorioſū. Corpora.n. glorioſa ſunt fulgentia, ſecundum illud Mat. 13. Ful-
F gebunt iuſti ſicut ſol in regno patris eorum; ſed corpora fulgētia uidentur ſecundum rōnem lucis, non autem ſecundum rōnem coloris. Cum ergo corpus Chriſti uiſum fuerit ſub coloris ſpecie, ſicut & prius uidebat̄, uidet̄ quod non fuerit glorioſum.

¶ 2 Præ. Corpus glorioſum eſt incorruptibile, ſed corpus Chriſti non uidetur fuiſſe incorruptibile: fuit.n. palbabile, ſicut & ipſe dicit Luc. ult. Palpate, & uidete. Dicit autem Grego. in quadam Hom.* quod corrumpi neceſſe eſt, quod palpatur, & palpa
G ri non poteſt, quod nō corrumpitur. non ergo corpus Chriſti fuit glorioſum.

Hom.26. in euāg. paulo poſt prin.

¶ 3 Præt. Corpus glorioſum nō eſt animale, ſed ſpirituale, ut patet 1. ad Corinth. 15. ſed corpus Chriſti videtur fuiſſe animalem poſt reſurrectionem: quia cum diſcipulis manducauit & bibit, ut legitur Luc. vlt. & Io. vlt. ergo videtur, quod corpus Chriſti non fuerit glorioſum.

Sed contra eſt, quòd Apoſt. dicit ad Phil. 3. Reforma-
H bit corpus humilitatis noſtræ, cōfiguratū corpori claritatis ſuę.

Respon. Dicendum, quòd corpus Chriſti in reſurrectione fuit glorioſum, & hoc apparet triplici ratione. Primò quidē, quia reſurrectio Chriſti fuit exemplar & cauſa noſtræ reſurrectionis, ut habetur 1. ad Corinth. 15. Sancti autem in reſurrectione habebunt corpora glorioſa, ſicut ibidem dicitur, Seminatur in ignobilitate, ſurget in gloria. Vnde cum cā ſit potior cauſato, & exemplar exemplato, multo magis corpus Chriſti reſurgentis fuit glorioſum. Secundò, quia per humilitatem paſſionis meruit gloriam reſurrectionis. unde & ipſe dicebat, Nunc
I anima mea turbata eſt, quod pertinet ad paſſionem & poſtea ſubdit, Pater clarifica nomen tuum, in quo petit gloriam reſurrectionis. Tertiò, quia ſicut ſupra habitum eſt, * anima Chriſti a principio q.34.ar.4. ſuæ conceptionis fuit glorioſa per fruitionem diuinitatis perfectam. Eſt autem diſpenſatiue factum, ſicut ſupra dictum eſt,* ut ab anima gloria non redundaret in corpus, ad hoc, quod myſterium noq.14.ar.1. ad 2.arg. ſtræ redemptionis ſua paſſione impleret: & ideo peracto hoc myſterio paſſionis & mortis Chriſti, ſtatim anima in corpus in reſurrectione reſumptū, ſuam gloriam deriuauit, & ita factum eſt corpus il-
K lud glorioſum.

Ad primvm ergo dicendum, quod omne, quod recipitur in aliquo, recipitur in eo ſecundum modum recipientis: quia igitur gloria corporis deriuat̄ ab anima, ut Aug.* dicit in epiſtola ad Dioſcorum, epiſ.56. ad med. tom.2. fulgor ſeu claritas corporis glorioſi eſt ſecundum colorē humano corpori naturalem: ſicut uitrum diuerſimode coloratum recipit ſplendorem ex illuſtratione ſolis ſm modum ſui coloris: ſicut autem in poteſtate hoīs glorificati eſt, ut corpus eius uideatur, uel non uideatur, ſicut dictum eſt,* ita in pote a.1. huius ad 2. arg. ſtate eius eſt, quod claritas eius uideatur, uel non uideatur. unde poteſt in ſuo colore ſine aliqua claritate uideri, & hoc modo Chriſtus ſuis diſcipu-

lis

unica cōcluſio: Corpus Chr̄i in reſurrectione fuit glorioſum. Probatur tripliciter, & rationes clare patent in litera.

¶ In reſponſione ad ſecundum, aduerte quod Auctor loquitur de raro & denſo i niuocatione ſeruata, quod dico propterea quia denſitas ponitur etiam in corporibus cæleſtibus: non eiuſdem tamen rationis cum denſitate inferiorū: eſt enim ſtella denſior pars ſui orbis: nihil tamen eſt commune uniuocum corruptibili, & incorruptibili corpori. Vnde cælum reſiſteret tactui, ſi quis ad orbem lunæ pertranſire vellet ibi exiſtens: non tamen ſentiretur tactu denſitas eius: ſed tantū tactui reſiſteret pars denſa, quantū pars minus denſa. Et ppea ī litera dr̄, ꝙ corpꝰ rōne ſuæ ſpiſſitudinis palbabile, ē naraliter corruptibile.

lis poſt reſurrectionem ſuam apparuit.

Ad secvndvm dicendum, quòd corpus aliquod dicitur eſſe palpabile, non ſolum ratione reſiſtentię, ſed ratione ſuæ ſpiſſitudinis. Ad rarum autem & ſpiſſum ſequuntur graue & leue, calidum & frigidum, & alia huiuſmodi contraria, quæ ſunt principia corruptionis corporum elementarium. Vnde corpus quod eſt palpabile humano tactu, eſt naturaliter corruptibile: ſi autem ſit aliquod corpus reſiſtens tactui, quod non ſit diſpoſitum ſecundum prædictas qualitates, quæ ſunt propria obiecta tact⁹ humani, ſicut eſt corpus cæleſte, tale corpus non poteſt dici palpabile: corpus autem Chriſti poſt reſurrectionem uere fuit ex elementis compoſitum, habens in ſe tangibiles qualitates, ſecundum quòd requirit natura corporis humani, & ideo naturaliter erat palpabile. Et ſi nihil aliud habuiſſet ſupra corporis humani naturam, fuiſſet etiam corruptibile: habuit autem aliquid aliud, quod ipſum incorruptibile reddidit, non quidem naturam cæleſtis corporis, ut quidam dicunt, de quo infra* magis inquiretur. ſed gloriam redundantem ab anima beata, quia ut Aug.† dicit in epiſtola ad Dioſcorum, Tam potēti natura Deus fecit animam, ut ex eius pleniſſima beatitudine, redundet in corpus plenitudo ſanitatis, id eſt, incorruptionis uigor; & iō ſicut Greg.* dicit ibidem, oſtenditur corpus Chriſti poſt reſurrectionem fuiſſe eiuſdem naturæ, ſed alterius gloriæ.

[Margin: Materiā de dotibus [illegible] … epi. 56. ante medium. … Homil. 26. in euange. … Lib. 22. … Beda … [illegible]]

Ad tertivm dicendum, quòd ſicut Aug.† dicit 13. de ciuit. Dei, Saluator noſter poſt reſurrectionem, iam quidem in ſpirituali carne, ſed tamen uera, cibum & potum, cum diſcipulis ſumpſit nō alimentorum indigentia, ſed ea, qua hoc poterat poteſtate. ut enim Beda* dicit ſuper Lucam, aliter abſorbet aquam terra ſitiens, aliter ſolis radius calens, illa indigentia, iſte potentia. Manducauit ergo poſt reſurrectionem, non quaſi cibo indigens, ſed ut eo modo naturam corporis reſurgentis aſtrueret: & propter hoc non ſequitur, quòd fuerit eius corpus animale, quod eſt indigens cibo.

Articvlvs IIII.

Vtrum corpus Chriſti debuerit cum cicatricibus reſurgere.

¶ Super quæſt. quinquageſimaquarta Articulum quartum.

Titulus, prout cōmuniter in eccleſia cicatrices Chriſti intelligūtur, ſ. ut cum foraminibus ſumuntur.

¶ In corpore unica eſt concluſio: Conuenit animam Chriſti reaſſumere corpus cum cicatricibus. Probatur quinq; rationibus, quæ patent in litera.

¶ Vbi aduerte, quod Auctor Auguſti. ſequens rationem cicatricum Chriſti nō ex parte corporis, ſed animæ reddit: quoniam non ad pulchritudinem corporis, ſed animæ ſpectant. Vt enim in reſponſione ad ſecundum dicitur, apertura illa uulnerum recompenſatur per maiorem decorem, in quo monſtratur, quòd ex parte corporis recompenſatione eget. Reliqua clara ſunt in litera.

[Margin: 3 [illegible] … Art. huius quæſt. … Lib. 4 ca. 19. paulo ante finem.]

Ad qvartvm ſic proceditur. Videtur, ꝙ corpus Chriſti non debuerit cum cicatricib⁹ reſurgere. Dr̄. n. 1. ad Cor. 15. ꝙ mortui reſurgent incorrupti: ſed & cicatrices & uulnera ad quandam corruptionem pertinent & defectum. non ergo fuit conueniens, ut Chriſtus, qui eſt reſurrectionis actor, cū cicatricibus reſurgeret.

¶ 2 Præt. Corpus Chriſti integrū reſurrexit, ſicut dictum eſt; * ſed aperturæ uulnerum contrariātur integritati corporis: quia per eas diſcontinuatur corpus. non ergo uidetur fuiſſe conueniens, ꝙ in corpore Chriſti apturę uulnerū remanerent, etſi remanerent ibi quædam uulnerū inſignia, quæ ſufficiebāt ad aſpectū ad quē Thomas credidit, cui dictū eſt, Quia uidiſti me Thoma credidiſti.

¶ 3 Præt. Damaſ. dicit in 4. lib. ꝙ

A poſt reſurrectionem de Chriſto dicuntur quædam uere, quæ nō habuit ſecundum naturam, ſed ſecundum diſpenſationem, ad certificandum, quòd ipſum qđ paſſum eſt corpus reſurrexit, ut cicatrices. Ceſſante autem cā, ceſſat effectus. ergo vr̄ quòd certificatis diſcipulis de ſua reſurrectione cicatrices ulterius non habuerit: ſed nō conueniebat immutabilitati gloriæ ꝙ aliquid aſſumeret, ꝙ perpetuo in eò non remaneret. ergo uidetur ꝙ nō debuerit corpus cum cicatricib. in reſurrectione reſumere.

Sed contra eſt, quod Dominus dicit Tho. Io. 20. Infer digitum tuum huc, & uide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum, & noli B eſſe incredulus, ſed fidelis.

Respon. Dicendum, quòd conueniens fuit animam Chriſti in reſurrectione corpus cum cicatricibus reſumere. Primo quidem, propter gloriam ipſius Chriſti, dicit enim Beda ſuper * Lucam, quòd non ex impotentia curandi, cicatrices ſeruauit, ſed ut in perpetuum victoriæ ſuæ circumferat triumphum. unde & Aug. dicit in 22.† de ciuit. Dei, quòd fortaſſis in illo regno in corporibus martyrum uidebimus uulnerum cicatrices, quę pro Chriſti nomine pertulerunt. non enim deformitas in eis, ſed dignitas erit, & quędam, quàmuis in corpore, non corporis, ſed uirtutis pulchritudo fulgebit. Secūdò, ad confirmandum corda diſcipulorum circa fidē C ſuæ reſurrectionis. Tertiò, ut patri pro nobis ſupplicans, quale genus mortis pro homine pertulerit, ſēper oſtendat. Quartò, ut ſua morte redemptis, quam miſericorditer ſint adiuti, propoſitis eiuſdem mortis indiciis, inſinuet. Poſtremo, ut in iudicio quam iuſte damnentur, ibidem denuntiet. unde ſicut Augu. dicit in lib. 2. de ſymbolo cap. 8. Sciebat Chriſtus quare cicatrices in ſuo corpore ſeruaret: ſicut enim demonſtrauit Thomę non credenti niſi tangeret & uideret, ita etiam inimicis uulnera demonſtraturus eſt ſua, ut conuincens eos ueritas dicat. Ecce hominem quem crucifixiſtis, uidetis uulnera quæ infixiſtis, agnoſcitis latus quod pupugiſtis. quoniam ꝑ uos & propter uos apertum eſt, nec tamen intrare D uoluiſtis.

[Margin: Super illud Luc. oſtendit eis manus c. 97. in Luc. & eſt ultimū. li. 22. c. 20. in prin. to. 5.]

Ad primvm ergo dicendum, quòd cicatrices illæ, quæ in corpore Chriſti permanſerunt, non pertinent ad corruptionem vel defectū, ſed ad maiorem cumulum gloriæ, inquantum ſunt quædam uirtutis inſignia, & in illis locis uulnerum, quidam ſpecialis decor apparebit.

Ad secvndvm Dicendum, quòd illa apertura uulnerum, quàmuis ſit cum quadam ſolutione cōtinuitatis, totum tamen hoc recompenſatur per maiorem decorem gloriæ, ut corpus non ſit minus integrum, ſed magis perfectum: Thomas autem non ſolum vidit, ſed etiam uulnera tetigit, quia, ut dicit E Leo Papa, ſuffecit ſibi ad fidem propriam, uidiſſe ꝙ uiderat, ſed nobis operatus eſt, ut tangeret quem uidebat.

Ad tertivm Dicendum, ꝙ Chriſtus in ſuo corpore uoluit cicatrices uulnerum remanere, non ſolum ad certificandum diſcipulorum fidem, ſed ēt ꝑꝑ alias rōnes. Ex quibus apparet, ꝙ ſemper in eius corpore cicatrices illę remanebunt, qa, vt Aug.* dicit ad Conſentium, de reſurrectione carnis, domini corpus in cęlo eſſe credo, ut erat quādo aſcendit in cęlum. Et Greg. † 14. Moral. dicit. Quòd ſi quid in corpore Chriſti poſt reſurrectionem potuit immutari, contra ueridicam Pauli ſententiam, poſt reſurre

[Margin: Au. epi. 146. paulo a pri. to. 2. Li. 14. mor. c. 31. a med.]

ctionem

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ctionem dominus rediit in mortem, quod quis dicere uel ſtultus præſumat, niſi qui ueram carnis reſurrectionem denegat? Vnde patet quòd cicatrices, quas Chriſtus poſt reſurrectionem in ſuo corpore oſtendit, numquam poſtmodum ab illo corpore ſunt remote.

¶Super quæſt quinquageſimaquinta articulum primum.

Titulus de manifeſtatione facta Chriſti diſcipulis quærit, an talis manifeſtatio debuerit fieri omnibus publice, ſicut publice manifeſtata eſt paſſio.

¶In corpore, primo ponitur una diſtinctio bimembris, ſcilicet eorum quæ cognoſcuntur, quædam communi lege, quædam ſolo gratiæ munere ſunt cognoſcibilia. Deinde ponitur concluſio reſpõſiua: Chriſti reſurrectio non debuit omni populo manifeſtari, ſed quibuſdam, per quos ab aliis crederetur. Probatur, quia Chriſtus reſurrexit ad uitam glorioſam. ergo, &c. Conſequentia ꝓbatur ex differentia inter dicta duo genera cognoſcibilium conſiſtente in hoc, ꝙ primum genus exponitur cognoſcẽdum omnibus: ſecundum autem ſecundum legem diuinam gradatim per quoſdam ad alios deriuatur; conſtat autem uitam glorioſam ſub ſecundo genere contineri, & clare patent omnia in litera.

Super q.36. ar.2.cor. & op.3. c.245. & 1.Cor.15.

QVAESTIO LV.

De manifeſtatione reſurrectionis, in ſex articulos diuiſa.

Deinde conſiderandum eſt, de manifeſtatione reſurrectionis Chriſti.

Et circa hoc quæruntur ſex.

¶ Primò, Vtrum Chriſti reſurrectio omnibus manifeſtari debuerit, an ſolum quibuſdam ſpecialiter perſonis.

¶ Secundò, Vtrum fuiſſet conueniens, quod eis uidentibus reſurgeret.

¶ Tertiò, Vtrum poſt reſurrectionem debuerit cum ſuis diſcipulis conuerſari.

¶ Quartò, Vtrum fuerit conueniens, quod ſuis diſcipulis in aliena effigie appareret.

H ¶ Quintò, Vtrum reſurrectionẽ ſuam argumentis manifeſtare debuerit.

¶ Sextò, de ſufficientia illorum argumentorum.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum reſurrectio Chriſti debuerit omnibus manifeſtari.

Ad primvm ſic proceditur. Videtur, quod reſurrectio Chriſti debuerit omnibus manifeſtari. Sicut enim publico peccato debetur pœna publica, ſecundum illud primæ ad Timothæũ quinto. Peccantes coram omnibus argue, ita merito publico debetur præmium publicum: ſed claritas reſurrectionis eſt præmium humilitatis paſſionis, ut Auguſt. dicit ſuper Ioan.* Cùm ergo paſſio Chriſti fuerit omnibus manifeſtata, eo publice patiente, uidetur quòd gloria reſurrectionis ipſius omnibus manifeſtari debuerit.

Tract.104.in Io. circa fin. to.9.

K ¶ 2 Pręt. Sicut paſſio Chriſti ordinatur ad noſtram ſalutem, ita & eius reſurrectio, ſecundum illud Ro. quarto. Reſurrexit propter iuſtificationem noſtrã: ſed illud quod ad communem utilitatem pertinet, omnibus debet manifeſtari. ergo reſurrectio Chriſti omnibus debuit manifeſtari, & non ſpecialiter quibuſdam.

¶ 3 Pręt. Illi, quibus manifeſtata eſt reſurrectio Chriſti, fuerunt reſurrectionis teſtes: unde dicitur Act.4. Quem Deus ſuſcitauit a mortuis, cuius nos teſtes ſumus: hoc autem teſtimonium ferebant publice prædicando: quod quidem non conuenit mulieribus, ſecundum illud 1.ad Corinth.14. Mulieres in eccleſijs taceant, & 1.ad Timoth.2. Docere mulieri non per-

F mitto. ergo uidetur quòd inconuenienter reſurrectio Chriſti manifeſtata fuerit primo mulieribus, quàm omnibus communiter.

Sed contra eſt, quod dicitur Act. decimo. Quem Deus ſuſcitauit tertia die, & dedit eum manifeſtum fieri non omni populo, ſed teſtibus pręordinatis a Deo.

Respon. Dicendum, quòd eorum, quæ cognoſcuntur, quædam cognoſcuntur communi lege naturæ, quædam autem cognoſcuntur ex ſpeciali munere gratiæ, ſicut ea, quæ diuinitus reuelantur: quorum quidem, ut Dionyſ. dicit in lib. cæleſt. hierar.* hæc eſt lex diuinitus inſtituta, ut a Deo immediate ſuperioribus reuelentur, quibus mediantibus deferantur ad inferiores, ſicut patet in ordinatione cęleſtium ſpirituum: ea uerò, quæ pertinent ad fu- (Cap.4. cæl. hier. a medio illius.)

G turam gloriam, communem hominum cognitionem excedunt, ſecundum illud Iſa.64. Oculus non vidit Deus abſque te, quæ præparaſti diligentibus te: & ideo eiuſmodi ab homine non cognoſcuntur, niſi diuinitus reuelata, ſicut Apoſtolus dicit primæ ad Corinth.2. Nobis reuelauit Deus per ſpiritum ſuum. quia igitur Chriſtus reſurrexit glorioſa reſurrectione, ideo eius reſurrectio non omni populo manifeſtata eſt, ſed quibuſdam quorum teſtimonio deferretur in aliorum notitiam.

Ad primvm ergo dicendum, quòd paſſio Chriſti peracta eſt in corpore adhuc habente naturã paſſibilem, quæ communi lege nota eſt omnibus; & ideo paſſio Chriſti omni populo immediate manifeſtari potuit. Reſurrectio autem Chriſti facta eſt per gloriam patris, ut Apoſt. dicit Ro.6. & ideo immediate manifeſtata eſt, non omnibus, ſed quibuſdam. quod autem publice peccantibus pęna publica imponitur, intelligendum eſt de pęna præſentis uitę: & ſimiliter publica merita publice præmiari oportet, ut alij prouocentur: ſed pęnę & pręmia futurę uitæ non publice omnibus manifeſtantur, ſed ſpecialiter illis, qui ad hoc pręordinati ſunt a Deo. D.988.

Ad secvndvm dicendum, quòd reſurrectio Chriſti ſicut eſt ad communem omnium ſalutem, ita in notitiam omnium peruenit: non quidem ſic, quòd immediate omnibus manifeſtaretur, ſed quibuſdam, per quorum teſtimonium deferretur ad omnes.

Ad tertivm dicendum, quòd mulieri non permittitur publice docere in eccleſia: permittitur autem ei priuatim aliquos domeſtica admonitione inſtruere. & ideo ſicut Ambroſ. dicit ſuper Luc.* Ad eos femina mittitur, qui domeſtici ſunt, non autem mittitur ad hoc, quòd reſurrectionis teſtimonium ferat ad populum. Ideo autem primo mulieribus apparuit, ut mulier, quæ primo nuntiũ mortis ad hominem detulit, primo etiam uitam reſurgentis Chriſti in gloria nuntiaret: unde Cyrillus* dicit, Femina, quę quondam mortis fuit miniſtra, uenerandum reſurrectionis myſterium prima percipit, & nuntiat. adeptum eſt igitur femineum genus, & ignominiæ abſolutionem, & maledictionis repudium. Similiter etiam per hoc oſtenditur, quòd quantum ad ſtatum glorię pertinet, nullum detrimentum patietur femineus ſexus: ſed ſi maiori charitate feruebunt, maiori etiam gloria ex uiſione diuina potientur, eo quod mulieres quæ Dominum arctius amauerunt, intantum, ut ab eius ſepulcro diſcipulis etiam recedentibus non recederent, primo uiderunt dominum in gloria reſurgentem.

Ca.ul. in Luc. non multum ante medium, tom.5.

Lib.12. in Ioan. c.51. ſuper illud, uade ad fratres meos, & dic eis

D.175.

¶ Super

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN